GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 21. *Mercurĭ, 28 Ianuariu (9 Februariu.)* **1887.**

Brașovŭ, 27 Ianuariu 1887.

E lucru cunoscutŭ, și în țéră și în afară din țéră, că orice mișcare întreprinsă de popórele nemaghiare pentru progresulŭ și înaintarea lorŭ nu numai nu e bine vĕdută de stăpânirea ungurésca, ci e împiedecată chiar séu deadreptulŭ de cătră guvernŭ prin diferite mĕsurĭ, între care loculŭ ânteiu ilŭ ocupă nesfĕrșitele ordonațe ilegale, séu indirectŭ prin organele lui începĕndŭ dela ilustritățile fișpânescĭ până la măriile lorŭ solgăbirĕescĭ, prin amenințărĭ. Mai vine apoi și pressa maghiaro-jidană cu țipetele ei și trĕba e făcută, „opiniunea publică“ s'a pronunțatŭ. Ḑiarele nemaghiare pe câtŭ se póte se oprescŭ d'a se cetí, lucrările de literatură, mai alesŭ istorică din trecutulŭ nostru, se confiscă, cărțile școlare care nu le convinŭ șoviniștilorŭ nu se aprobă și se scotŭ din scóle, și așa mai departe în infinitŭ.

Nu ne-a rĕmasŭ decâtŭ unŭ cercŭ fórte restrînsŭ de activitate ḑiaristică și literară, care încă abia dă înainte, pentru că stăpânirea ungurésca îngrijesce, ca poporulŭ nostru sĕ se cultive încetŭ de totŭ și sĕ-lŭ reducă în privința materială la cea mai simplă espresiune. La acestea se mai adaugă apoi și indiferentismulŭ de care e cuprinsă o parte a inteligenței nóstre dela orașe și dela sate față cu mișcarea nóstră literară, și astfelŭ sĕ ne mai mirămŭ că facemŭ doi pașĭ înainte și unulŭ îndĕrĕtŭ.

De aceste sentimente cuprinsŭ, unŭ zelosŭ susțiitorŭ alŭ pressei și literaturei nóstre în genere mâhnitŭ pentru slaba părtinire a acestora, ne trimite unŭ articulŭ arătândŭ unele mijlóce, prin care s'ar puté înlătura multe neajunsurĭ în acéstă privință și s'ar încuragea acea parte a bărbațilorŭ noștri cu carte, carĭ au lucratŭ și lucréză neobositŭ, precum și aceia carĭ arŭ avé dorința ferbinte a lucra pentru înavuțirea literaturei nóstre și prin urmare pentru cultura poporului, ér cu timpulŭ pentru ridicarea literaturei române la o trĕptă mai înaltă. Eată articululŭ:

„E ceva cunoscutŭ, că nicĭ unŭ lucru, care nu se plătesce celŭ puținŭ amĕsuratŭ muncei, nu se face bucurosŭ și nu se perfecționéză ci rĕmâne baltă; din contră totŭ lucrulŭ plătitŭ cum se cuvine se încércă și prin emulațiunea celorŭ ce-lŭ facŭ se perfecționéză. Adevĕrului acestuia nu i se póte sustrage nicĭ celŭ care lu créză cu péna.“

„De lucrurile acelea care nu se plătescŭ se ține, durere, și a face literatură românéscă, adecă a scrie românesce.“

„Foile nóstre politice, deși luptă pentru drepturile poporului românŭ cu rară energiă și abnegațiune suferindŭ și espunĕndu-se la tóte, arŭ trebui sĕ fiă cetite de toțĭ Românii, carĭ au învĕțatŭ câtușĭ de puțină carte. Cu ei însĕ totŭ își mai esplică omulŭ lucrulŭ, căcĭ ce e dreptŭ, poporulŭ nostru încă n'are acea maturitate politică, ca sĕ scie apreția serviciulŭ ce i-lŭ facŭ ḑiarele, nicĭ cultură destulă — mulțămită trecutului întunecosŭ și în mare parte presintelui vitregŭ — ca sĕ cetéscă foi în massă, cum facŭ popórele înaintate în cultură.“

„Dér ce facŭ inteligenții? Unii, mai alesŭ cei de pe la sate, nu simtŭ mai de locŭ lipsa nutrimentului spiritualŭ. Aceștia lucră, economisescŭ, agonisescŭ; tóte celelalte le lasă în voia lui Dumneḑeu. Totŭ ce nu aduce crucerŭ în casă n'are prețŭ înaintea lorŭ, totŭ ce duce crucerulŭ din casă e urgisitŭ de ei.“

„Alțiĭ simtŭ lipsa nutrimentului spiritualŭ, arŭ prenumĕra bucurosŭ foi române, nu le-ar părea rĕu pentru bănișorii dațĭ, dér se temŭ că abonândŭ foi române se vorŭ strica cu „măria sa“ solgăbirĕulŭ, cu ilustritatea fișpânéscă, de esemplu cu Banffy-pașa, cu șefii lorŭ de dregĕtoriă séu cu alțĭ „puternicĭ“ ai ḑilei și timpului.“

„E lucru sciutŭ, că a ceti foi românescĭ, în ochii „opiniunei publice“ ungurescĭ, séu mai bine ḑisŭ în ochii pressei maghiaro-jidane și a marilorŭ și micilorŭ tiranĭ, trece de „trădare de patriă.“ Toțĭ aceia, carĭ comitŭ acéstă „crimă“, suntŭ consemnațĭ și ținuțĭ în evidență. Aceștia citescŭ pe „Magyar Allam“ și alte foi neromâne ajutorândŭ cu banii lorŭ, sustrașĭ literaturei române, literaturĭ streine. Micŭ e numĕrulŭ acelorŭ inteligențĭ independențĭ după caracterŭ și posițiune, carĭ țînŭ foi politice române. Ce mirare déră, că foile nóstre politice au sĕ lupte cu marĭ greutățĭ!“

„Literatura nóstră beletristică de ḑecĭ de anĭ n'a făcutŭ mai nicĭ unŭ progresŭ. Cele două foi ce le avemŭ cu chiu cu vai abia o ducŭ. Țĭ se rupe inima vĕḑêndŭ formatulŭ, esposițiunea și mai alesŭ ilustrațiunile lorŭ, când le asemenĭ cu cele ale altorŭ foi beletristice neromâne. Dér ce sĕ facă redactorii lorŭ? Lucrările, hârtia, tiparulŭ și ilustrațiunile frumóse costă banĭ, mulțĭ banĭ, și publiculŭ nostru dă puținĭ, fórte puținĭ, și apoi și aceștia numai cu mare nĕcazŭ. De ḑecĭ de anĭ n'a apărutŭ o nuvelă, unŭ romanŭ originalŭ de Dómne-ajută. Dér ce sĕ facĭ când damele nóstre cetescŭ în tóte limbile, numai românesce pré puținŭ; când țînŭ de „bon ton“ a ceti în limbĭ streine și de „mărginire“ a ceti mai multŭ românesce; când tótă lumea umblă după ametélă, ér nu după adevĕrŭ și realitate! Când vomŭ avé noi romancierĭ ca Victor Hugo, Dumas ș. a. séu baremĭ ca Germanii, și romanurĭ ca cele scrise de aceștia? Atuncĭ, când ne vomŭ da banii noștri pe opurĭ române — bune, slabe cum suntŭ la începutŭ, mai bune mai târḑiu și escelente în fine — și când scriitorii noștri își vorŭ puté scóte baremĭ cheltuelile tiparului și hârtiei, décă nu chiar a se 'mbogăți și a 'șĭ edifica palate cu câte unŭ romanŭ, două.“

„Dér cum stămŭ cu literatura didactică? Rĕu, fórte rĕu, dóră mai rĕu decâtŭ cu cele două de mai nainte. A scrie cărțĭ didactice române însemnéză a te îngropa în datorii, ca sĕ nu mai poțĭ eșĭ din ele, cu prețulŭ ostenelei și sănătății tale. Vasile Petri și alții arŭ sci istorisi multe lucrurĭ amare despre aceea ce'nsemnéză a îmbogăți literatura didactică română. Și óre nu este leacŭ nicĭ aci? Suntemŭ óre silițĭ a aștepta și la acestŭ ramŭ alŭ literaturei, ca la celelalte două de mai nainte, procesulŭ celŭ lungŭ alŭ desvoltării naturale, adecă până ce sĕ'șĭ vină 'n orĭ publiculŭ nostru românescŭ? Mulțămită lui Dumneḑeu, nu. Acestŭ ramŭ alŭ literaturei nu atêrnă de „bene placitum“ alŭ publicului nostru, se póte desvolta — și trebue sĕ se desvolte — pe cale mai puținŭ naturală decâtŭ aceea a venirei în orĭ a publicului nostru, și desvoltându se va servi totŭ odată de cea mai puternică dospélă spre grăbirea procesului desvoltării naturale.“

„Acestŭ leacŭ e în mâna autoritățilorŭ nóstre bisericescĭ. Trebue sĕ se folosésca de elŭ până ce nu li se vorŭ pune pedecĭ și în acéstă privință. Semne suntŭ deja despre acésta, faptele nu vorŭ întârḑia. Aceia carĭ strigă în capulŭ nostru, provócă și iau de anĭ încóce atâtea disposițiunĭ sinistre pentru convețuirea pacinică a concetățenilorŭ și înaintarea lorŭ în cultură pe cale firéscă, nu strigă și nu facŭ din principiu, nicĭ din convingere, ci pentru — pâne. Aceștia nu vorŭ negligea încercările de a'șĭ asigura lorŭ și acéstă pâne, ca și pe celelalte. Putemŭ fi sigurĭ, că pretextele nu le vorŭ lipsi, suntŭ meșterĭ în născocirĭ. E de folositŭ déră leaculŭ până ce nu e târḑiu.“

„Autoritățile nóstre bisericescĭ arŭ trebui sĕ îngrijéscă, ca opurĭ didactice aflate bune de consistorii sĕ se cumpere pentru tóte bibliotecele școlare și parochiale. Décă s'arŭ da pe anŭ nu mai multŭ decâtŭ 1—2 fl. pe cărțĭ didactice pentru fiecare bibliotecă — și atâta se póte da chiar și din pedepsele pentru necercetarea scólei și chiar și din banii celei mai sĕrace parochii— în câțiva anĭ ne-amŭ pomeni cu bibliotecĭ bune în scólele nóstre. Ce folosŭ ar resulta de aci ânteiu pentru literatura nóstră didactică, apoi pentru învĕțămentulŭ poporalŭ și din acesta în genere pentru înaintarea nóstră în cultură! Scriitorii noștri arŭ emula în a da la lumină cărțĭ didactice, care de care mai bune, ca sĕ fiă aprobate de consistorii și așa sĕ védă unŭ bunŭ folosŭ pe urma ostenelei lorŭ; învĕțătorii mai slabĭ arŭ avé de unde sĕ 'șĭ suplinéscă lipsa séu defectele calificațiunei; preoții, ca inspectorĭ scolarĭ, arŭ fi în stare a controla activitatea învĕțătorilorŭ și în casŭ de lipsă arŭ da acesteia chiar direcțiunea recerută; poporulŭ s'ar lumina și ar cunósce starea primejdiósă în care se află, șĭ-ar sci folosi drepturile, ar sci apreția pe bărbații devotați causei lui, ar fi în stare a îmbrățișa în massă și cu căldură literatura națională și astfelŭ amŭ ajunge în 20—30 de anĭ la o stare culturală, care ne-ar face respectațĭ chiar și înaintea rĕuvoitorilorŭ noștri, căcĭ unŭ poporŭ luminatŭ și consciu de sine nu póte fi ignoratŭ“.

„Tóte aceste avantage ni le-amŭ câștiga așa ḑicĕndŭ fără cheltuelĭ enorme și fără pré multă ostenélă. Numai de unŭ lucru ar trebui sĕ se țină sémă: autoritățile bisericescĭ sĕ nu se mulțumĕscă numai cu emiterea cercularelorŭ în favorulŭ unei séu altei cărțĭ, ci sĕ stăruéscă cu tótă energia și pentru esecutarea celorŭ cuprinse în ele“.

„Dea cerululŭ, ca vocea mea sĕ nu fiă a aceluia, care strigă în pustiă!“

Cestiunea bulgară.

Ḑiarulŭ bulgarŭ »Sloboda« din Sofia publică rĕspunsulŭ ce l'a datŭ Marele Vizirŭ la propunerile lui Zankov.

Marele Vizirŭ respinge punctulŭ ânteiu, privitorŭ la imediata retragere a regenței, din motivulŭ că până la alegerea unui principe e necesară regența, ca sĕ represinte cea mai înaltă autoritate în țéră și sĕ conducă afacerile guvernului. *De aceea regența trebue sĕ esiste mai departe,* mai alesŭ că ea a fostŭ recunoscută aprópe de tóte puterile. Ce privesce venirea unorŭ membri ai opozițiunei la guvernŭ, Marele Vizirŭ declară, că ar fi de doritŭ acesta pentru împăcarea partidelorŭ, și anume sĕ se dea oposițiunei două portofoliurĭ; *ministerulŭ de rĕsboiu însĕ trebue sĕ rĕmână reservatŭ unui Bulgarŭ.* Precum se scie, Zankov cerea retragerea actualului ministru de rĕsboiu Nikolajew, ér Vizirulŭ a rĕspunsŭ, că *rĕmânerea lui Nikolajew în oficiu*, după doveḑile de energiă și capacitate ce le-a datŭ, *e de doritŭ.* Cu privire la propunerile lui Zankow, d'a se alege o nouă Sobraniă și Dadian de Mingrelia ca principe, Marele Vizirŭ e de părere, că aceste propunerĭ suntŭ periculóse considerândŭ împrejurarea, că *Rusia și Turcia nu stăruescŭ nicĭdecum pentru acéstă candidatură.* In același modŭ respinge Marele Vizirŭ celelalte propunerĭ ale lui Zankow, deórece acelea privescŭ afacerĭ interne, care nu cadŭ în cerculŭ de competință alŭ Porții.

Scirĭ militare.

Rusia. Din Cracovia se telegrafiază, că Țarulŭ a datŭ ordinŭ, ca imediatŭ sĕ se începă construirea unui drumŭ de ferŭ cu cale largă dela Varșovia la Radom. In Odessa au sositŭ din Petersburgŭ și din Germania cantitățĭ enorme de conserve pentru armata de sudŭ.

Germania. După o scire din Amberg, numĕrulŭ lucrătorilorŭ în fabrica de puscĭ de acolo a fostŭ sporitŭ în modŭ însemnatŭ, deorece s'a ordonatŭ sĕ se fabrice și sĕ se predea în fie-care ḑi 180—200 puscĭ. Referentulŭ în inspecțiunea artileriei și trenului, colonelulŭ Thürheim, a plecatŭ la Amberg.

Muntenegru. O telegramă din Constantinopolŭ spune, că 20,000 Muntenegrenĭ suntŭ înarmațĭ cu puscĭ nouĕ. Deși Porta a fostŭ asigurată despre pacînicele intențiunĭ ale prințului Nichita, totuși a trimisu întărirĭ de trupe în Serbia vechiă.

Francia. Din Petersburgŭ se telegrafiază, că la consulatulŭ francesŭ de acolo s'a afișatŭ o publicare, prin care toțĭ Francesii, carĭ facŭ parte din reservă, suntŭ chemațĭ la consulatŭ și avisațĭ a fi gata pentru convocare sub steagurĭ.

SCIRILE ḌILEI.

Ni se scrie, că în comitatulŭ *Murĕșŭ-Turda* preoții suntŭ pușĭ la facerea drumurilorŭ de țeră séu sĕ se rĕscumpere dela lucru prin banĭ: astă primă-véră organele unguresci au umblatŭ din grajdŭ în grajdŭ pentru a înserie vitele la drumŭ, ér unde vitele nu erau acasă au numĕratŭ strengurile dela esle și astfelŭ au aruncatŭ a se plăti banĭ pentru facerea drumului chiar și după vitele mĕrunte, carĭ nu erau de jugŭ și carĭ în sensulŭ legei nu suntŭ supuse taxei pentru facerea drumului. Reclamele ómenilorŭ n'au fostŭ băgate în semă. De altă parte nisce notarĭ ungurĭ aprope fără cunoscință de carte visitéză scólele române și fără asistența lorŭ nu le este permisŭ preoțilorŭ a ține esamene cu copii. Din astă causă protopopii noștri suntŭ fórte disgustațĭ și decâtŭ sĕ se înjosescă a sta la unŭ esamenŭ sub controla unui notarŭ ungurescŭ, mai bine preferŭ sĕ nu ia parte la esamene de locŭ, ci pentru a'șĭ împlini datorința îșĭ trimitŭ numai delegațĭ. — Rĕu facŭ protopopii că nu se ducŭ, aci nu e vorba de înjosire, ci de ocrotirea scólelorŭ în contra uneltirilorŭ ce s'arŭ face din partea acestora. Și apoi cu ce dreptŭ notarii unguresci inspectezŭ scólele nóstre și cum au ajunsŭ lucrurile ca fără ei sĕ nu se țină esamene?

—x—

Se scrie din *Sebeșiu* cătră „Kolozsvár," că Sasii aparținĕtorĭ partidei liberale se organiséză deja pentru viitorele alegerĭ de deputațĭ dietalĭ. In loculŭ președintelui de până acum alŭ partidei Friedrich Bomches, care a resemnatŭ, fu alesŭ într'o adunare Moriz Welthern, maior în pensiune. Corespondentulŭ numitei foi pretinde a fi aflatŭ, că la viitorele alegerĭ dietale vorŭ păși pe arenă și Românii, dér încă nu e hotărîtŭ, decă ei au de gândŭ sĕ pună unŭ candidatŭ guvernamentalŭ, seu opozițiunalŭ. — Nu putemŭ da credĕmentŭ acestei comunicărĭ, deorece Românii din Sebeșiu sciu bine, că noi Ardelenii nu alegemŭ deputațĭ dietalĭ. Póte că agiteză printre ei nescai seducĕtorĭ, de aceea sĕ se ferescă sĕ nu cadă în cursă.

—x—

Cu subscrierea „*Unŭ călĕtorŭ câmpeanŭ*" ni s'a trimisŭ o corespondență, alŭ căreia autorŭ susține că de 30 de anĭ muncesce în causa scolilorŭ și a poporului românŭ peste totŭ, față cu carĭ nutresce unŭ mare interesŭ. Din o călĕtoriă făcută prin părțile Meseșului s'a convinsŭ, că situațiunea scólelorŭ în protopopiatulŭ *Almașului mare* nu este așa de tristă, precum s'a descrisŭ mai astă-veră într'o corespondență, ce ni s'a trimisŭ din părțile acele. Nu-i dreptŭ că preoții arŭ face speculă cu scóla, gerându-se pe sine ca învĕțătorĭ, lăcomindŭ la salarulŭ acestora, ci în ceea ce atinge scóla atâtŭ protopopulŭ, câtŭ și preoții și curatorii lorŭ suntŭ deplinŭ conscii de chiămarea ce o au. Substituirea învĕțătorilorŭ prin preoțĭ s'a întêmplatŭ — ḍice corespondentulŭ — numai fórte rarŭ și în casurĭ de necesitate; astfelu s'a întêmplatŭ și în Restolțulŭ mare, unde preotulŭ șĭ-a dăruitŭ plata, ce a luat'o ca învĕțătorŭ, în favorulŭ parochiei sale; totŭ cam acesta se întêmplă și în alte locurĭ unde funcționeză preoții ca învĕțătorĭ, ceea ce atestă că nu pofta de câștigŭ îi face sĕ ocupe loculŭ de învĕțătorĭ. După acésta laudă corespondentulŭ starea edificielorŭ scolastice și bisericescĭ din protopopiatulŭ Almașului mare, ceea ce o atribue zelului respectivului protopopŭ, și în fine arată reaua dotațiune a unorŭ preoțĭ din tractŭ, cum d. e. a celorŭ din comunele Ciumarna și Chichișa, carĭ nu suntŭ mai marĭ ca 25—30 familii gr. cat. și ai cărorŭ preoțĭ nu au mai mare venitŭ decâtŭ celŭ mai din urmă funcționarŭ alŭ satului. Decâtŭ sĕ mai esiste asemenea parochii — ḍice corespondentulŭ — mai bine ar fi sĕ se contopescă seu afilieze la altele mai marĭ, căcĭ atuncĭ celŭ puținŭ ar dispăre multele neplăcerĭ dintre preoții unițĭ și neunițĭ ai respectivelorŭ comune.

—x—

După raportulŭ ministrului Trefortŭ, care e și președinte alŭ academiei unguresci de sciințe, averea *academiei* s'a sporitŭ în anulŭ trecutŭ numai cu 1976 fl. 34 cr. și era la 1 Ianuariu 1887 de 2,123,647 fl. 91 cr. In acéstă sumă se cuprinde și valórea palatului academiei, a casei închiriate, a bibliotecei și a mobilelorŭ cu unŭ milionŭ.

—x—

Sub titlulŭ: *Marșulŭ Cooperatorilorŭ*, cetimŭ în „Cooperatorulŭ« din Bucuresci: „D-lŭ *Iacobŭ Mureșianu*, emeritulŭ profesorŭ de Canto dela seminarulŭ din Blașiu (Transilvania). a compusŭ unŭ marșŭ triumfalŭ pentru viitórea Exposițiune din Craiova a Cooperatorilorŭ, pe care l'a dedicatŭ D-lui președinte fondatorŭ alŭ societăților Cooperative române. Melodiile acestui marșŭ suntŭ de unŭ stilŭ purŭ românescŭ trans-carpatin. Intre multe alte opere ale acestui distinsŭ artistŭ, fiiulŭ renumitului patriotŭ și bĕtrânŭ luptătorŭ alŭ emancipării românismului în Transilvania, suntŭ și operturele lui „*Stefanŭ celŭ Mare*" și „*Mihaiu Vitezulŭ*," composițiunĭ măestre de însemnată valóre prin idealulŭ, caracteristica și energia modulațiunilorŭ lorŭ. Acestŭ marșŭ se va da publicității peste curêndŭ și se va vinde cu 1 leu 50 banĭ bucata la tóte librăriile din țeră Avisŭ Cooperatorilorŭ!"

—x—

Sub titlulŭ „*Maghiarisarea cislaitanică*" scrie »Deutsche Zeitung:« »Cumcă cineva, care cutrieră stradele Pestei și Budei, întâlnesce numai firme unguresci, deși o mare parte a poporațiunei și cu puține escepțiunĭ mai toțĭ streinii carĭ vinŭ la Budapesta numai atuncĭ s'arŭ pute orienta, decă inscripțiunile arŭ fi în colțulŭ stradelorŭ și în limba germană, este lucru cunoscutŭ. Nou însĕ e, că într'o fóiă oficială ce apare în Viena se întrebuințeză espresiunĭ unguresci, încâtŭ unulŭ care cunosce limba ungurescă seu care are la disposițiune unŭ dicționarŭ ungurescŭ póte înțelege ce e scrisŭ. In fascicululŭ pe Ianuariu alŭ fóiei »Statistische Monatsschrift« edată de comisiunea centrală statistică c. r. Viena 1887, este unŭ tractatŭ: „Statistica meseriilorŭ și industriei Ungariei în anulŭ 1885," de Dr. Iosef de Jekelfalussy. Acestŭ interesantŭ tractatŭ conține tóte însemnările locurilorŭ în idiomŭ curatŭ maghiarŭ. In locŭ de Raab se dice Győr, în locŭ de Hermanstadt Szeben, în locŭ de Kronstadt Brasso, în locŭ de Pressburg Pozsony, în locŭ de Oedenburg Sopron ș. a. deorece astfelŭ de însemnărĭ numai cu ajutorulŭ unei charte bune se potŭ ceti și cetitorii germanĭ, în a cărorŭ limbă apare »Statistische Monatsschrift", nu potŭ ave charte cu nume unguresci, devine întregŭ tractatulŭ nefolositorŭ. Redacțiunea acestei foi se aibă baremĭ atâta simțŭ pentru scopulŭ ei, ca sĕ nu păgubescă pe cetitorĭ în astfelŭ de modŭ, și atâta—tactŭ sĕ nu pretindă dela cetitorii germanĭ astfelu de lucrurĭ.«

—x—

Unŭ *casŭ de mórte* în condițiunĭ de totŭ triste s'a întêmplatŭ de curêndŭ în pasulŭ *Ciucŭ-Ghimeșŭ*. Despărțĕmêntulŭ militarŭ românŭ postatŭ la graniță fu schimbatŭ și trei dintre soldații schimbațĭ hotărîră, spre a cruța scoborirea cea obositóre spre casa de gardă, sĕ se dea josŭ pe loculŭ din apropiare pe unde sĕ trimitŭ devale lemnele din vêrfulŭ muntelui. Când se aflau pe la mijloculŭ drumului, unŭ trunchiu de lemnŭ se dĕrîmă deodată. Doi dintre soldațĭ putură sĕ se dea înlăturĭ încă la timpŭ alŭ treilea însĕ fu apucatŭ de lemnŭ, tîrîtŭ în vale și găsitŭ apoi mortŭ, fiindu'i cadavrulŭ mutilatŭ cumplitŭ.

—x—

Ni se scriă din *Socolul de Câmpiă*, cu data 29 Ianuariu: „Vĕ facŭ cunoscutŭ că în 28 l. c. sera la 9 óre în comuna Socolŭ din ținutulŭ Reghinului s'a întêmplatŭ unŭ *mare incendiu* la doi economĭ din aceeașĭ comună și anumitŭ la Zacharie Friciu și Filimonŭ Bota. Foculŭ s'a escatŭ din mijloculŭ unei șireḍĭ de paie. Celui dintêiu i-a arsŭ casa cu tóte cerealele adunate precum grâu, cucuruze, ordŭ, ovĕsŭ, sĕmênță de cânepă etc. celuilaltu i-a arsŭ grașdiul, șiura, paiele și nutrețulŭ vitelorŭ, precum și nenumĕrate obiecte economice la amêndoi, rĕmânêndŭ în vreme de nópte înspăimêntațĭ și dăunațĭ de furia focului pusŭ de o mână rea. Dauna estimată după calculŭ de mijlocŭ se suie peste 1000 fl. v. a. la ambii. Din nenorocire nicĭ unulŭ n'a fostŭ asiguratŭ. Norocŭ a fostŭ pentru întrega uliță ba putemŭ ḍice pentru întrega comună, că n'a trasŭ ventulŭ. Fiindŭ uscate tóte, foculŭ a ținutŭ cu pară 2 ore, ér de totŭ nu l'au pututŭ stinge până dimineța cu atâtŭ mai vîrtosŭ că a fostŭ în vreme de nópte, pre când s'au fostŭ culcatŭ ómenii, și numai puținĭ erau neculcațĭ, carĭ cu străjile îndată au alergatŭ la focŭ mai sărindŭ intr'ajutorŭ și ceilalțĭ sătenĭ mai târḍiu. Este de a se mulțămi pe lângă Socolenĭ d-lui Alexandru Truția, jude comunalŭ în Cosma, care a alergatŭ îndată cu mai mulțĭ Cosmenĭ de acolo cu puscĭ de apă la stingere, precum și d-lui Nagy Iozset, deregĕtorŭ la domeniulŭ Gr. Teleky Gustav din Tonciu, care a venitŭ cu mai mulțĭ Toncenĭ, și așa s'a mai potolitŭ elementulŭ celŭ înfuriatŭ. Mĕ mirŭ că poporulŭ nostru de pe sate, deși preoții și inteligința îlŭ capaciteză destulŭ, nu se asiguréză. Publiculŭ nostru ar face o faptă creștinéscă, decă ar ajuta după putință pe aceștĭ nenoricițĭ îngreunațĭ cu familii grele. Binefăcĕtorii sĕ se adreseze la subscrisulŭ oficiu parochialŭ gr. cat. din Socolŭ, Posta ultimă Szász-Régen. *Iacob Popŭ*, preotŭ gr. cat. în Socolŭ.

—x—

Vinerĭ în sĕptĕmâna trecută, comandantulŭ secției polițienescĭ din *Blumĕna* a descoperitŭ o casă de prostituate în țigăniă. Proprietara aceleia fu escortată în comuna ei natală.

—x—

„Székely Nemzet« spune, că *învĕțătorii unguresci* din comitatulŭ Trei-scaune trebue sĕ se eserciteze a suferi fóme, fiindcă nu șĭ au primitŭ lefa de trei lunĭ. — Așa sprijinescŭ „Kulturegylet«-iștii cultura? Orĭ cultura lorŭ le stă în banchete?

—x—

Se scrie din *Sebeșiu*, că în nóptea de 1 spre 2 Febr. n. au întratŭ nisce hoțĭ în prăvălia de haine alui H. Hanich și au furatŭ haine în prețŭ de 100 fl.; dela o prăvăliă de lipscăniă din vecinătate au ruptŭ lăcatele Wertheim fără însĕ ca sĕ fi pututŭ întra înăuntru; probabilŭ că hoții au fostŭ conturbațĭ în lucrarea lorŭ.

—x—

Din *Hĕrșenĭ* ni se scriu următórele: „Domnule Redactorŭ! In interesulŭ adevĕrului vĕ rugămŭ sĕ binevoițĭ a da locŭ în prețuitulŭ ḍiarŭ „Gazeta Transilvaniei« acestui rĕspunsŭ la corespondența anonimului Făgărășanulŭ, apărută în Nro. 280 din 19 Decemvre 1886 alŭ „Gazetei". Noi ca alegĕtorĭ amŭ luatŭ parte la alegerea de membri în comitetulŭ comitatensŭ, ce s'a ținutŭ în 15 Noemvre 1886 în comuna Mărginenĭ; scimŭ că totŭ ce s'a ḍisŭ în acea corespondență suntŭ neadevĕrurĭ; părintele Gheorghiu Fĕtu avêndŭ maioritate a reeșitŭ pe cale legală, și avemŭ și speranța că ne folosesce mai multŭ ca alțĭ membri de carĭ amŭ avutŭ și carĭ niciodată nu au luatŭ parte la ședințe. Decĭ basațĭ numai pre adevĕrŭ vĕ rugămŭ cu tótă stima a da locŭ acestui rĕspunsŭ, căcĭ numai astfelŭ se póte lămuri adevĕrulŭ. Cei carĭ s'au folositŭ cu corespondența contra paroch. gr. cath. Georgiu Fĕtu nu suntŭ Românĭ adevĕrațĭ, ci caută alte interese. Dér la astfelŭ de vênătore ar trebui sĕ renunțe. Credemŭ că prin eșirea acestui rĕspunsŭ nu vorŭ întinde laturile mai departe. Pentru onórea d-lui parochŭ și a nóstră a tuturorŭ suntemŭ în deplină speranță că ne vețĭ da locŭ acestei juste cererĭ." (Subscrișĭ 28 alegĕtorĭ).

—x—

Junimea română din Alba-Iulia va da unŭ *balŭ* la 17 Februariu st. n. în »Otelulŭ Naționalŭ," în folosulŭ ambelorŭ scóle române de acolo. Prețulŭ întrărei de persónă 1 fl. de familiă 2 fl. Biletele se potŭ căpĕta în prăvălia D. Moreno, séra la casă. Inceputulŭ la 8 óre. Damele suntŭ rugate a se presenta în toilete simple. Supra-solvirĭ se primescŭ cu mulțămită și se vorŭ chita pre calea diaristică. — *Comitetulŭ organisătorŭ.*

O nouă lucrare a unui sculptorŭ românŭ.

Cetimŭ în »Voința Națională":

„Unulŭ din cei mai eminențĭ sculptorĭ ai țĕrii, d. Stefanŭ Valbudea, s'a reîntorsŭ de câteva lunĭ în capitală din Parisŭ și Roma, unde a studiatŭ cu multă ardóre și zelŭ arta sculpturii pre lângă cei mai distinșĭ profesorĭ, d-sa e cunoscutŭ în lumea artistică pentru mai multe opere pline de talentŭ esecutate în străinătate, expuse la exposiția salonului din 1885 în Parisŭ și apoi trimise în țeră, unde se află astăḍĭ, în museulŭ din Bucurescĭ, precum „Mihailŭ nebunulŭ" lucratŭ în Parisŭ și „Invingĕtorulŭ" lucratŭ în Roma. D-lŭ Valbudea a terminatŭ de curêndŭ o lucrare fórte interesantă, macheta și bustulŭ unui mare cronicarŭ alŭ țĕrii, Mironŭ Costinŭ. Impulsiunea i a fostŭ dată de d. Urechiă, care a studiatŭ în tóte amĕnuntele sale viéța acestui distinsŭ bărbatŭ. D. Urechiă voindŭ sĕ eterniseze memoria acestui omŭ politicŭ și literatŭ profită de talentulŭ tinerului sculptorŭ d, Valbudea pentru a-i ridica o statuă, care va fi aședată la Romanŭ, loculŭ natalŭ alŭ lui Mironŭ Costinŭ. Dificultățile, în contra cărora sculptorulŭ avea ca sĕ lupte pentru a reproduce cu o exactitudine posibilă fisionomia adevĕrată a acestui cronicarŭ, au fostŭ fórte marĭ, căcĭ cu tóte cercetările făcute nu s'a pututŭ găsi unŭ portretŭ exactŭ alŭ trăsĕturilorŭ lui. Cu tóte acestea talentulŭ artistului a triumfatŭ în parte contra acestorŭ dificultăți: o gravură de o asemĕnare dubiósă găsită în Polonia și nisce indice din memoriulŭ d-lui Urechiă, étă modelulŭ cu care s'a servitŭ sculptorulŭ pentru a reproduce pe platru tipulŭ aprópe exactŭ alŭ lui Mironŭ Costinŭ.

Macheta representă pe eminentulŭ bărbatŭ în picióre, ținêndŭ cu mâna dreptă o penă cu care scrie, ér cu cea stângă unŭ volumŭ de hârtii. Pe piedestalŭ împrejurulŭ piciórelorŭ suntŭ împrăștiate mai multe cărțĭ și manuscrise. Imbrăcămintea lui este a unui boerŭ din Moldova și ne amintesce epoca în care a trăitŭ Mironŭ, adecă la 1650. O manta lungă, blănită, fórte bogată, acopere aprópe totŭ corpulŭ; întredeschisă dinainte lasă sĕ se vadă pantalonii fórte strîmțĭ, pe care se deseînnă muschii gambei bine desvoltațĭ. La picióre pórtă sandale adjustate și legate dinainte cu mare îngrijire. Dér atențiunea cea mai îngrijită e dirigeată asupra capului. Elŭ este coafatŭ de o cască de omŭ rĕsboinicŭ, fruntea e largă, contractată la rădĕcina nasului, gura zîmbitóre întredeschisă: pare că vorbesce. O barbă lungă și buclată se confundă cu unŭ pĕrŭ asemenea buclatŭ, care cade în abundanță pe umerĭ; fisionomia e energică, expresia francă și hotărîtóre ca alŭ unui omŭ, pe care nimicŭ nu-lŭ póte sdruncina în ḍeile sale. Artistulŭ cu talentulŭ ce-lŭ caracterisă a căutatŭ sĕ dea operei sale unŭ tipŭ aprópe identicŭ cu vitejii din seculŭ alŭ XVII-a, cu aceeașĭ atitudine imposantă, în care se reflecta și mărețiа sufletului. Anatomia este cu tóte amĕ-

nuntele căutată, muschii şi dispoziţia tendonelorŭ nu lasă nimicŭ de doritŭ. Nimicŭ in fine nu e omisŭ în acéstă operă, a cărei perfecţiune atrage atenţia şi în acelaşĭ timpŭ admiraţia observatorului.«

»Macheta după care se va lucra statua este numai de unŭ metru. Aceasta va fi efectuată de o mărime de $2^1/_2$ metrĭ şi turbată în bronzŭ la Florenţa, unde d-lŭ Valbudea va pleca curêndŭ, spre a-'şĭ termina studiile sale în arta sculpturei.

După acéstă schiţă d-lŭ Valbudea a lucratŭ cu o artă nu mai puţinŭ distinsă şi bustulŭ lui Mironŭ Costinŭ în mărime normală, pe care ilŭ va reproduce în mai multe exemplare, ce vorŭ fi aşeḑate în diferite edificii publice ale capitalei.“

De sub Ciceu, 2 Februariu 1887.

Domnule Redactorŭ! In Nr. 13 a. c. alŭ multŭ preţuitei „Gazete« am cetitŭ mĕsura luată contra ḑiarelorŭ române şi in specia contra „Gazetei“ in paşalîculŭ Nr. II. In raportulŭ ce Vi s'a datŭ despre acesta se ḑice, că decă comunele din vorbă ar fi prenumeratŭ foi maghiare, nu li s'ar fi pusŭ nicĭ o pedecă. Eu mai adaugŭ pe basa esprienţei, că in paşalîculŭ Nr. I nu numai se permite prenumerarea de foi maghiare pe spesele comunei, dér se impune fóia „Szolnok-Doboka« fiăcărei comune, fără sĕ se mai intrebe decă ii trebuesce cuiva orĭ ba, decă înţelege orĭ ba „literatura“ acestei foi. Ba se scóte preţulŭ pe ea şi dela comune, cărora nicĭ nu li s'a trămisŭ şi nicĭ nu i-au vĕḑutŭ faţa. Şi puţine comune potŭ scăpa sĕ nu plătéscă cei 5 fl. abonamentŭ, prin proteste séu înapoind'o de câte orĭ intră în comună. De aceea trebue băgatŭ bine de sémă, că oprirea »Gazetei« póte sĕ fiă urmată de impunerea vreunei foi ca „Szolnok-Doboka“. Cum scriă acéstă fóiă despre Românĭ Vĕ este bine cunoscutŭ; sĕ feréscă sântulŭ pe vr'unŭ membru comitatensŭ românŭ sĕ'şĭ rădice vocea pentru drepturile Româniłorŭ, că »trădarea“ e gata. Şi acéstă fóiă ni se impune nouĕ Româniłorŭ! Dér au greşitŭ adresa impunĕtorii. Ajungŭ sarcinele ce apasă pe umerii poporului şi nu póte, nicĭ nu are de unde sĕ mai plătéscă şi foi pe care nu le'nţelege. — Y.

Roşia-montană, Ianuariu 1887.

Domnule Redactorŭ! Cu mâhnire Vĕ aducŭ la cunoscinţă, că preotulŭ nostru Iónŭ Maiorŭ se lasă a fi dus pe bete de curatorele primarŭ. In şedinţele coratorale, curatorii, carĭ nu aprobă totŭ ce face curatorele primarŭ suntŭ espuşĭ la neplăcerĭ. Biserica nóstră a fostŭ despoiată de corulŭ vocalŭ prin transferarea docentelui-cantorŭ Hocmanŭ întêmplată din causa intrigilorŭ; s'a pusŭ unŭ cantorŭ care nu sciă cânta şi mai are şi alte defecte. Asupra acestora şi altorŭ rele, ce nu le mai amintescŭ, s'a făcutŭ atentŭ preotulŭ şi chiar venerabilulŭ consistoriu, dér inzadarŭ. O altă palmă şi mai grea pentru biserica nóstră este că preotulŭ nostru a făcutŭ unŭ testimoniu, în care voia sĕ adeverĕscă că venitulŭ sĕu stolarŭ nu se urcă pe anŭ mai susŭ ca la 75 fl. E de notatŭ că acestŭ testimoniu l'a făcutŭ abia după trei lunĭ de preoţiă. Ar fi unŭ adevĕratŭ blamŭ pe biserica gr. cat. din Roşia, care numĕră la 1500 suflete, mai toţĭ ómenĭ cu bună stare şi creştinĭ adevĕraţĭ, decă s'ar lua în considerare acestŭ testimoniu, căcĭ decă cu timpulŭ parochia acestei comune ar veni vacantă, ar fi în periculŭ sĕ nu-şĭ mai pótă căpĕta preotŭ amĕsuratŭ aşteptărilorŭ nóstre temeinica, decă in adevĕrŭ dotaţiunea preotului ar fi aşa de slabă, precum o arată d-lŭ Maiorŭ. Spre lămurirea adevĕrului facŭ cunoscutŭ, că venitulŭ stolarŭ alŭ acelui preotŭ este — după cum arată protocólele matriculare — urmatorulŭ: 40—50 botezurĭ, socotite numai à 1 fl., facŭ celŭ puţinŭ 40 fl.; aprópe totŭ cam atâtea înmormêntărĭ à 3 fl. facŭ 120.; 10 cununii à 3 fl. facŭ 30 fl.; 10 feştanii à 1 fl. facŭ 10 fl.; 10 parastase à 1 fl. facŭ 10 fl.; sĕrutarea crucei şi miruitulŭ la diferite sĕrbătorĭ de asemenea se socotescŭ în 10 fl.; mărturisirea séu spovedania 16 fl.; la Botezulŭ Domnului antecesorulŭ a încassatŭ la 140 fl.; salarulŭ parochialŭ şi capelanalŭ face 360 fl.; fênaţele ce le are spre folosinţe facŭ érăşĭ 100 fl. — Din aceste se vede că venitulŭ totalŭ alŭ acestei parochii face 836 fl. Nu mĕ potŭ deră mira indeajunsŭ, cum unŭ preotŭ tênĕrŭ nu este mulţumitŭ cu unŭ venitŭ ca acesta, cândŭ antecesorii sĕi cu familii grele au fostŭ mulţumiţĭ. — X.

Cetatea de baltă, Ianuariu 1887.

Este cunoscutŭ cetitorilorŭ acestui preţuitŭ diarŭ, că biserica gr. or. de aicĭ a arsŭ în 1879 punêndu-i-se focŭ din partea unui rĕu-făcĕtorŭ.

Poporulŭ credinciosŭ s'a pusŭ pe lucru şi sub conducerea zelosului protopresbiterŭ, d. Nicolau Todoranŭ, i-a succesŭ a pune încă în primăvĕra anului trecutŭ fundamentulŭ unei nouĕ bisericĭ, a căreia sânţire s'a sĕvîrşitŭ în 5 Decemvre a. tr. Biserica este alcătuită după unŭ stilŭ modernŭ şi cu unŭ gustŭ esteticŭ deosebitŭ, aşa câtŭ pe la sate puţine bisericĭ vorŭ mai fi asemenea ei. Meritulŭ este a se atribui nu numai înaltei bunăvoinţe a poporului, ci în deosebĭ d-lui Todoranu, care a urmăritŭ cu zelŭ şi activitate neobosită esecutarea planului în tóte amĕnuntele sale.

Deşi cam târḑiu, vĕ comunicŭ că cu ocasiunea sânţirei, poporulŭ acestei comne a avutŭ o sĕrbătóre mare. Actulŭ consacrărei s'a îndeplinitŭ prin 10 preoţĭ din tractŭ în frunte cu meritatulŭ protopresbiterŭ Niculae Todoranŭ. Poporŭ numĕrosŭ de tóte confesiunile a luatŭ parte la acestŭ actŭ celebru, ér la fine d-lŭ protopresbiterŭ a rostitŭ o predică ocasiunală, intonândŭ între altele recunoscinţă sinceră mărinimoşilorŭ donatorĭ şi sprijinitorĭ ai intreprinderilorŭ bisericescĭ şi naţionale şi arĕtândŭ în deosebĭ devoţiune faţă cu Metropolitulŭ gr. or., ér pe poporŭ l'a indemnatŭ şi pe viitorŭ la asemenea fapte de laudă.

Onóre poporului românŭ din Cetatea de baltă, onóre bravului lorŭ protopresbiterŭ, care ar fi de doritŭ sĕ aibă mulţĭ imitatori în clerŭ. — *Unŭ străinŭ.*

De pe Secaşiu, Ianuariu 1887.

Domnule Redactorŭ! Golulŭ devenitŭ prin încetarea din viéţă a unui preotŭ ilŭ simte nu numai ângustulŭ cercŭ alŭ familiei, dér ilŭ simte o turmă întrégă de creştinĭ, care prin mórtea preotului, părăsită fiindŭ, devine expusă incercărilorŭ, ce şi naia fără busolă capriţiului mărei turbulente.

Ţinutulŭ nostru simte doliulŭ perderei unuia dintre veteranii preoţĭ ai archidiecesei Blaşiului şi fiindcă defunctulŭ timpŭ îndelungatŭ a funcţionatŭ ca protopopŭ alŭ tractului Sebeşiului săsescŭ, fără de a face necrologulŭ reposatului, pentrucă din întêmplare nu suntemŭ exactŭ informaţĭ despre întregulŭ l i trecutŭ, voimŭ numai a da espresiune ferbintei dorinţe rugândŭ pe Escelenţa Sa metropolitulŭ şi bunulŭ nostru părinte, ca sĕ se îndure părintesce a îngriji câtŭ mai curêndŭ de suplinirea postului de protopopŭ devenitŭ vacantŭ.

Scimŭ noi aceea, că după praxa usuată notariulŭ tractului este administratorulŭ protopopescŭ până la suplinirea definitivă, provisoriile însĕ ca periode de incertitudine a transiţiunei suntŭ cele mai puţinŭ mănóse în vastulŭ câmpŭ de activitate reservatŭ oficiului protopopescŭ, pentru aceea dorinţa nóstră ar fi ca câtŭ mai curêndŭ sĕ ne aflămŭ faţă cu faptulŭ complinitŭ alŭ chiemărei administratorului protopopescŭ la postulŭ definitivŭ de protopopŭ, pentrucă frumósele calităţĭ şi trecutulŭ plinŭ de activitate a părintelui administratorŭ Dobrescu ne dau cele mai sigure garanţii de a crede că între mulţĭ chiemaţĭ domnia-sa este celŭ dintêiu alesŭ pentru acelŭ postŭ.

Numai ca prin trecĕtŭ fiă amintitŭ, cum părintele Dobrescu şi ca pontificante la înmormêntarea rĕposatului protopopŭ Deacŭ prin tactŭ şi ordine esemplară, prin o vorbire ţinută la înălţimea actului lugubru sĕvĕrşitŭ, a sciutŭ înprumuta întregului ceremonialŭ de înmormêntare decorulŭ cuvenitŭ. — Mai mulţĭ.

Ultime sciri

Berlinŭ, 5 Februariu. — „National-Zeitung“ primesce din Bucurescĭ o desminţire a sgomotelorŭ despre alăturarea României la o confederaţiune balcanică. Negreşitŭ Serbia a făcutŭ în acéstă privinţă propunerĭ în Sofia şi în Bucurescĭ; dér România a refusatŭ hotărîtŭ şi neechivocŭ. România nu va eşi din atitudinea sa observatóre.

Berlinŭ, 6 Februariu. — Usina Krupp a primitŭ comande fórte însemnate pentru artileriă de campaniă. Tóte aceste comande trebue predate în luna lui Marte.

Roma, 6 Februariu. — Tóte comunele din Italia au primitŭ ordinulŭ d'a pregăti rolurile pentru miliţia teritorială care va fi convocată în curêndŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 8 Februariu. — In camera deputaţilorŭ desbătêndu-se bugetulŭ resortului de finanţe, ministrulŭ de finanţe s'a pronunţatŭ în contra reducerei timbrului pentru ḑiarele ce aparŭ în provinciă. Statulŭ nu se póte lipsi aḑi de nicĭ unŭ venitŭ de felulŭ acesta.

BERLINŬ, 8 Februariu. — Moltke declară, înaintea deputaţiunei alegĕtorilorŭ conservatorĭ, că situaţiunea e câtŭ se póte de seriósă, împuternicind'o a aduce acéstă la cunoscinţa publică.

ROMA, 8 Februariu. — Tóte foile confirmă că Robilant, minisrulŭ de esterne, nu şĭ-a schimbatŭ hotărîrea d'a demisiona.

VAŞINGTONŬ, 8 Februariu. — Senatulŭ a votatŭ 21 milióne pentru înarmarea flotei de rĕsboiu şi pentru întregirea mijlócelorŭ de apĕrare a litoralilorŭ.

DIVERSE.

Pasteur şi cheia cea mare a Sf. Hubertus. — Din Szent-Hubert, comitatulŭ Torontalului, se scrie: Pe când în şedinţele „Academiei de medicină« din Parisŭ se ţinŭ cele mai aprige discuţiunĭ asupra metodei de vaccinare a lui Pasteur în contra turbărei şi chiar cele mai eminente capacităţĭ medicinale nu suntŭ în stare a se lămuri în privinţa metodei de vindecare a lui Pasteur, au reuşitŭ cărpacii din Szt. Hubert a deslega pe deplinŭ acéstă problemă grea. Fata unui sĕteanŭ, Magdalena Morang, avŭ nenorocirea de a fi muşcată de o „pisică turbată“. Din rană curgea sânge, pielea şi carnea erau adêncŭ sfîşiate. Pe când sĕrmanii părinţĭ ai nenorocitei copile cereau în desperare sfatŭ şi ajutorŭ, şi în primejdiă nu sciau decă în ingroḑitorulŭ casŭ arŭ fi mai de preferatŭ ajutorulŭ medicului, séu adesea întrebuinţatele leacurĭ de casă, se hotărescŭ rudele pentru imediata aplicare a acelei metode a cărei întrebuinţare se obicĭnuise şi până acum în contra înfricoşatei turbărĭ. Le întrebuinţară decĭ cele mai diferite lécurĭ ţĕrănescĭ. Chinulŭ sĕrmanei fete la aceste crude torturĭ nu fŭ luatŭ în considerare. In fine ajunseră cu ceremoniele aşa de departe, încâtŭ, pentru a asigura vindecarea, credéu de indispensabilă „operaţiunea împĕrătéscă“. Nenorocita fată fŭ sdravĕnŭ arsă la mânĭ şi la picióre cu o „cheiă vechiă, după cum se ḑice cu cheia Sf. Hubertus, şi suntŭ încredinţaţĭ, că prin acéstă procedere turbarea nu va isbucni la sĕrmana fată.

Cruḑime! — Din Parisŭ se comunică următórea istorie nicĭdecum rĕu nĕscocită: »Inainte cu câteva ḑile mergea pe Bulevard unŭ domnŭ elegantŭ învestmêntatŭ, ţiindŭ in braţe unŭ copilŭ asemenea frumosŭ îmbrăcatŭ. Inaintea unei case mai marĭ se opri. Copilulŭ, care părea a fi bolnavŭ, fŭ aşeḑatŭ de dênsulŭ intr'unŭ modŭ cam brutalŭ pe trepte adresându-i următórele cuvinte aspre: „Sue scara singurŭ, eu celŭ puţinŭ nu te ducŭ«. Copilulŭ începŭ a se ruga cu voce lină şi rugătóre: „O, dragă tată, sue-mĕ tu, scii că de cândŭ a trecutŭ carulŭ peste mine şi mĭ-am perdutŭ piciórele, nu mai potŭ umbla.“ La aceste cuvinte s'au adunatŭ mulţĭ domnĭ în jurulŭ grupei şi unŭ murmurŭ de indignare isbucni din mulţime. Dér crudulŭ tată părea că nu observă acésta. »Nebuniă«, strigă elŭ, „decă nu urcĭ imediatŭ treptele, atuncĭ te batŭ de te'nvineţescŭ.«

Pe acelaşĭ timpŭ şi începŭ a lovi pe nenorocitulŭ copilŭ aşa de tare în capŭ, încâtŭ acesta căḑu la pămêntŭ. Acéstă purtare irită mulţimea până la extremŭ. »Este acesta copilulŭ d-tale?« întrebă unŭ domnŭ. — „Ce te privesce pe d-ta asta?« fŭ scurtulŭ şi obraznicŭ rĕspunsŭ. „Elŭ este tatălŭ meu, este tatălŭ meu,“ se văeta copilulŭ, »elŭ a ucisŭ pe mama şi mĕ va ucide şi pe mine!“ Tatălŭ strângea pumnulŭ cu furiă şi voia a mai aplica copilului o lovitură, dér fŭ din norocire reţinutŭ dela acésta de unŭ domnŭ puternicŭ. „De nu inceteḑi imediatŭ cu purtarea d-tale brutală şi vrednică de osândă,“ ḑise elŭ, „atuncĭ te voiu aresta printr'unŭ funcţionarŭ de poliţiă. Prin aceste cuvinte deveni brutalulŭ tată şi mai furiosŭ, aşa că se smucĭ cu o violentă încordare de puterĭ şi căută o armă. „Elŭ ia unŭ cuţitŭ, şi te va înjunghia, bagă de sémă! strigă copilulŭ, „elŭ strepunge pe orĭ şi care i se apropiă!« La aceste cuvinte se împrăscia mulţimea, numai doi bărbaţĭ curagioşĭ rĕmaseră pe locŭ. „Aduceţĭ unŭ poliţistŭ arestaţĭ-lŭ!« strigară ei.

»Decă e vorba sĕ fiu arestat, mugi apoi tatăl, voiu sĕ sciu pentru ce“. Şi fără sĕ-lŭ pótă impedeca vre-unulŭ dintre aceştĭ domnĭ, împlântă furiosulŭ cu tótă puterea pumnalulŭ în corpulŭ copilului. Unŭ strigătŭ nearticulatŭ: Sunt ucisŭ, m'a ucisŭ!“ fŭ celŭ de pe urmă semnŭ de viéţă alŭ nenorocitei fiinţe. Toţi se aruncară asupra tatălui voindŭ sĕ-lŭ sfĕrâme pe locŭ. Dér acesta 'şĭ luă copilulŭ cu nepăsare în braţe şi salutându-i, ḑise: »Domnii mei, acesta este unŭ copilŭ de lemnŭ, eu suntŭ ventrilogŭ, şi decă mĭ-aţĭ dărui ceva, m'aţĭ bucura fórte multŭ«. Zîmbindŭ şi cu mulţĭ banĭ se retrase“.

Balŭ mascatŭ — Balŭ filantropicŭ. — »Pentru cine e fiecare balŭ mascatŭ unŭ balŭ filantropicŭ?« întrebă unŭ tênĕrŭ mai deunăḑĭ într'unŭ cercŭ de dame bogate, dér fără deosebire urîte, care se consultau asupra viitorului balŭ filantropicŭ. „Pentru închiriătorii măscilorŭ!« rĕspunse una din patronesele de faţă. „Nu e adevĕratu,“ strigă tênĕrulŭ aruncândŭ o uitătură triumfătóre împrejurŭ »ci pentru tóte femeile urîte la faţă!“ Gluma fŭ găsită aşa de potrivită, încâtŭ dameie deciseră îndată ca viitorulŭ balŭ filantropicŭ sĕ fiă balŭ mascatŭ.

Rectificare. In articululŭ primŭ de erĭ, colóna 2-a, rêndulŭ 7 de susŭ sĕ se citéscă: In Craiova de finele semestrului ântêiu, revisorulŭ scólelorŭ primare a invitatŭ direcţiunile şcólelorŭ catolică şi protestantă ca scóle private etc, ér la discursulŭ d-lui V. Babeşŭ, şirulŭ alŭ 2-lea din urmă sĕ se cetescă *rĕspunsŭ* în locŭ de repaosŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 7 Februariu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	96 20
Rentă de hârtiă 5%	86 70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	95.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	103.30
Bonurĭ cu cl. de sortare	103,40
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	103 40
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 40
Bonurĭ rurale transilvane	103.40
Bonurĭ croato-slavone	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.50
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	119 —
Renta de hârtiă austriacă	77 80
Renta de arg. austr.	80 20
Renta de aurŭ austr.	109 25
Losurile din 1860	130.50
Acțiunile băncel austro-ungare	856 —
Act. băncel de creditŭ ung.	281.—
Act. băncel de creditŭ austr.	292.—
Argintulŭ	—.—
Galbinĭ împărătescĭ	6.03
Napoleon-d'orĭ	10.11
Mărcĭ 100 imp. germ.	62 80
Londra 10 Livres sterlinge	127.—

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 25 Ianuarie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	91—	92—
Renta rom. amort. (5%)	$93^1/_2$	$92^1/_2$
» convert. (6%)	$85^3/_4$	$86^1/_2$
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	33—	36—
Credit fonc. rural (7%)	101—	$102^3/_4$
» » » (5%)	85—	86—
» » urban (7%)	$98^1/_2$	$99^1/_4$
» » » (6%)	92—	92—
» » » (5%)	81—	82—
Banca natională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
» » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	17.90	18.25
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00—	2.02—

Cursulu pieței Brașovŭ
din 8 Februariu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.46	Vênd.	8.48
Argint românesc	»	8.42	»	8.44
Napoleon-d'orĭ	»	10 08	»	10 11
Lire turcescĭ	»	11.46	»	11.50
Imperialĭ	»	10.46	»	10.50
Galbenĭ	»	6.00	»	6.03
Scrisurile fonc. »Albina«	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

9997/1886. t. k. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Hamzea Iosif végrehajtatonak Sándu Iuon végrehajtást szenvedö elleni 118 frt. 75 kr. töke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, a brassói kir. törvszék Zernesti kir. járásbiróság területén lévö s Ujtohán határán fekvö az ujtoháni 124 és 89 sz. tjkvbe A + alatt 782, 797, 1225, 1226, 1491, 1880, 1965, 401 a/2, 401 b/2, 923, 1645, 1748 h. r. számu fekvökre az árverést 466 fr. ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenti ingatlanok az 1887. évi Márczius hó 17-ik napján délelött 9 órakor Ujtohán község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át végrehajtató és képviselöje kivételével készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi November 1-én 3.333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassóban, 1886. évi December hó 31-ik napján.

A kir. törvényszék mint tkkvi hatóság.

Deési, h, elnök. — **Jakab Alajos,** jegyzö.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12 44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.55	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu	5.30	—	5 56	—
	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezö-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	.
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	-
Clușiu	—	10.28	5.26	6.43	--
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	--
	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10.27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8 42	—	4 52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4.43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	--
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4.16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 41
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ